

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS OLIMPIADA
LIETUVOS IR UŽSIENIO LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ MOKINIAMS

III–IV gimnazijos klasės

Užduotis atlieka užsienio lietuviškų mokyklų mokiniai

--	--

Dalyvio kodas

Užduotims atlikti skiriama **2,5 valandos**

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Užsirašykite dalyvio kodą.
- Atsakymus rašykite jiems skirtoje vietoje. Bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti rašikliu įskaitomai, aiškiai, nepribraukti.
- Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Testas	45			
Rašymas	30			
Taškų suma	75			

Vertinimo komisija:

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

_____ (parašas, vardas ir pavardė)

2026 m.

OLIMPIADOS UŽDUOTYS

TESTAS

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą ir įrašykite jį į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys.
(12 taškų)

Apie kalbę

Čia rašo
vertintojai

(0) <i>platus</i>	Apsidairyk (0) <i>plačiau</i> : visi ieško kaltų, o jei ieško, tai ir randa. Apkaltinti kitą,	_____
(1) Gali, būti	kad pasiteisintum, nereikia daug išminties. (1) _____ pasakysi,	_____
(2) silpnas	kad tai visai žmogiška – kaip žmogiškos visos (2) _____ ir ydos.	_____
(3) šuo	Ne kartą taip atsitiks, kad iškrėsta bjauri, nedovanotina (3) _____, o nėra kam už ją atsakyti. Visi kalti, o kartu niekas	_____
(4) burti	nekaltas. Iš tiesų nemalonu, sunku prisipažinti. Geriau pasislėpti žmonių (4) _____. Suprask: aš ne (5) _____ už kitus,	_____
(5) blogas	ne aš pirmas pradėjau. Žinoma. Visais laikais įsisąmoninti	_____
(6) kaltas	(6) _____, ją prisipažinti reikėdavo save įveikti, tai būdavo nors	_____
(7) didvyris	ir maža, bet tikro (7) _____ pamoka. Mūsų laikais save įveikti	_____
(8) dešimt, metai	gal dar sunkiau. Juk (8) _____ Jūsų tėvai kaip šventos tiesos	_____
(9) nuskausti	buvo mokomi melo. <...> Lieka tik gilios (9) _____. Tačiau jos yra silpnųjų dalia.	_____
(10) pasukti	Ką duoda tragiško istorinio (10) _____ apmąstymai?	_____
(11) lopas	Žinojimą, kad nuo žemės (11) _____ Baltijos pajūryje niekur	_____
(12) gairinti	nepabėgsime, kad sunkiems išmėginimams šitoje vėjų (12) _____ visada turime būti pasirengę.	_____

Pagal D. Sauką

Taškai (12) _____

2 užduotis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas neasmenuojamąsias veiksmažodžio formas ir įrašykite jas į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. (13 taškų)

Kai šlama ažuolai

Čia rašo
vertintojai

(0) <i>čežėti</i>	Pavasario naktimis, mėnesienai vos girdimai (0) <i>čežant</i> parko pušyse, mes	_____
(1) pablykšti	klaidžiodavom rainais nuo šešėlių takais ir bučiuodavom (1) _____	_____
(2) laukti	mergaites. Tai buvo pirmas pavasaris, mūsų (2) _____ visus	_____
(3) išvykti	septyniolika metų. Būdavo gera galvoti apie žvaigždes, apie tylus traukinius,	_____
(4) telkšoti	(3) _____ iš aplytų peronų, apie žalias miškų glūdumas, jose	_____
(5) nardyti	(4) _____ ramius ežerus ir (5) _____ sidabrines	_____
(6) gulėti	žuvis.	_____
(7) nuskęsti	Dažnai nueidavau prie Ventos ir ten, (6) _____ ant paties	_____
(8) draikytis	skardžio, ilgas valandas žiūrėdavau į vandenį. Kartą iki vakaro išbuvau prie upės,	_____
(9) nusileisti	užsižiūrėjęs į (7) _____ debesis. Jie buvo liūdni,	_____
(10) žinoti	(8) _____, ir žydrose jų properšose aš mačiau savo paties mintis,	_____
(11) palikti	liūdnas ir nereikalingas... Ažuolų viršūnės dar tebedegė saulėje, tik upės slėnis jau	_____
(12) ieškoti	buvo juosvas. Man pasirodė, kad kažkas – tylus ir didelis – guli po ažuolais šalia	_____
(13) užžarstyti	manęs. Kokios kvailystės! Aš nusijuokiau ir nuėjau maudytis. Plaukiau ilgai, o saulė	_____
	jau buvo visai (9) _____, ir iš po mano rankų tiško juodi ir dideli	_____
	purslai. Už vingio tarp meldų ir vandens lelijų kyšojo ilgas ir plokščias akmuo, ir tik	_____
	aš vienas tariausi jį (10) _____.	_____
	Ant jo sėdėjo nuoga mergaitė ir gręžėsi plaukus. Ji visai manęs neišsigando, tik	_____
	truputį pasislinko ant akmens krašto, lyg (11) _____ vietos ir man.	_____
	<...>	_____
	Kitą rytą vėl buvau paupy prie akmens. Ilgai vaikščiojau palei vandenį,	_____
	(12) _____ smėlyje mergaitės pėdų, bet jų nebuvo. Ir aš	_____
	pagalvojau, ar tik nebus jų (13) _____ paryčio vėjas.	_____

Pagal R. Granauską

Taškai (13) _____

3 užduotis. Skliaustuose pateiktus žodžius parašykite tinkama forma. Skaitmenis rašykite žodžiais. Atvejis 0 – pavyzdys. (7 taškai)

(0) Atitiko kirvis (kotas) *kotą*.

(1) Parodos rėmėjus norėtusi matyti (dosnesni) _____.

(2-3) Tokie klausimai turėtų būti sprendžiami (valstybinis lygis) _____
_____.

(4) Svarbiausia, nepamiršk (dokumentai) _____.

(5-6) Gyvenimas pamokė: ne visada galima pasitikėti (nepažįstami žmonės) _____
_____.

(7) Dažnas stresas ir miego trūkumas gali pakenkti (sveikata) _____.

Čia rašo
vertintojai

Taškai (7) _____

4 užduotis. Į patarles ar priežodžius įrašykite trūkstamus žodžius. Atvejis 0 – pavyzdys. (5 taškai)

Teisybė akis (0) *bado*.

Ilgą iešmą bedrožiant, šuo (1) _____ nuneša.

Tyli kiaulė (2) _____ šaknį knisa.

Pasiilgau kaip (3) _____ sniego.

Šaukštas deguto visą statinę (4) _____ pagadina.

Liko it (5) _____ kandęs.

Čia rašo
vertintojai

Taškai (5) _____

5 užduotis. Paaiškinkite apačioje pateiktų frazeologizmų reikšmes. Atvejis 0 – pavyzdys. (3 taškai)

<i>Frazeologizmas</i>	<i>Reikšmė</i>
(0) Gyvena kaip žirnis prie tako .	<i>vargsta</i>
(1) Padarys viską taip, kad nė lapė nesulos .	_____
(2) Toks atžagaria ranka atliktas darbas kėlė visų pasipiktinimą.	_____
(3) Gardu kaip devyni medūs .	_____

Čia rašo
vertintojai

Taškai (3) _____

6 užduotis. Lentelės kairėje pusėje pateikti aprašymai apie žymius Lietuvos rašytojus. Perskaitykite juos ir šalia nurodykite, apie kokį Lietuvos rašytoją kalbama. Atvejis 0 – pavyzdys. (5 taškai)

Čia rašo
vertintojai

	Monografijos, atsiminimų ir pan. ištrauka apie Lietuvos rašytoją	Rašytojas
0	<i>Keistas likimo įnoris – apsigyvenau netoli to paties sodelio prie Šventos Kotrynos. Jau daugiau kaip trisdešimt metų kasdien pro jį vaikštau. Ne sykį balti lengvi Šventos Kotrynos bokštai, regimi iš mano balkono, atgijo eilėraščiuose. (Iš kūrinio „Vaikystės veidrody“)</i>	Judita Vaičiūnaitė
1.	Tai išsilavinęs Apšvietos žmogus, sąmoningai pasirinkęs lietuvių tautai ir lietuvių kultūrai – kelią. Jis stoji greta tų kunigų, kurie ėmėsi ginti lietuvių bendruomenės teises, skatinti lietuvių žemdirbio savigarbą ir orumą. Jo žinomiausias darbas – tai politinio pobūdžio kūrinys, turintis aiškiai išdėstytą tautinio ir kultūrinio pasipriešinimo programą. Jame vaizduojama Vyžlaukio valsčiaus lietuvininkų bendruomenė, kovojanti dėl savo garbės, papročių, kalbos, tapatybės. Kūrinys turi ne vieną prasminį sluoksnį, gali būti įvairiais raktais rakinamas, įvairiais būdais perskaitomas, suvokiamas ir interpretuojamas.	
2.	Jaunystėje jis ilgai gyveno Kaukaze, Azerbaidžane. Ten ne tik mokytojavo, bet ir klausėsi vietinių pasakotojų, klajoklių, piemenų. Sakoma, kad vakarais jis sėdėdavo prie laužo ir klausydavo legendų taip įsitraukęs, lyg tai būtų tikra istorija, o ne pasaka. Vėliau girdėtas istorijas užrašė ir jos virto kūriniais. Rimtai domėjosi pagonybe, senaisiais dievais, likimo samprata. Neatsitiktinai jo veikėjai dažnai kovoja ne su žmonėmis, o su likimu. Jis tikėjo, kad senosios legendos nėra išgalvotos – jos atspindi tautos sielą.	
3.	Tuo metu, kai iš moterų buvo tikimasi tylos ir paklusnumo, ji studijavo, rašė, drąsiai kalbėjo apie moters teisę jausti, pasirinkti ir augti dvasiškai. Rašytoja buvo nepaprastai empatiška. Ji mokytojavo, slaugė ligonius, rūpinosi vargšais. Sakoma, kad jos kambarįje visada degė žvakė – ne dėl romantikos, o todėl, kad vakarai jai buvo apmąstymų metas. Jos garsioji apysaka gimė iš ilgesio, prisiminimų, tylos. Ji pirmoji lietuvių literatūroje rašė apie vidinį žmogaus pasaulį, apie tai, kas dažnai lieka nepasakyta.	
4.	Kai jis pasirodė literatūros scenoje, daugelis literatų net nesuprato, kas vyksta. Jo eilėraščiai buvo triukšmingi, drąsūs, laužantys taisykles. Jis subūrė jaunų maištininkų grupę „Keturi vėjai“, kurie skelbė: <i>šalin senas formas!</i> Menininkas sakė, kad poezija turi švilpti kaip traukinys, o ne snausti kaip dvaro ponas. Jam patiko maišyti rimtį su ironija, meną su kasdienybe, humorą su protestu. Tarpukario Kaune jo namai buvo tikras kultūrinis avilys. Čia rinkdavosi poetai, dailininkai, aktoriai, studentai. Diskusijos, ginčai, juokas, kūryba – visa tai virė iki paryčių.	
5.	Šis rašytojas buvo aktorius ir režisierius, dirbo Valstybės teatre Kaune. Antrojo pasaulinio karo pabaigoje pasitraukė į Vakarų, gyveno Vokietijoje, vėliau – JAV, kur dirbo liftininku Niujorke. Šis socialinis nuopuolis tapo simboliu jo kūrybos motyvu. Garsiausias jo romanas laikomas pirmuoju lietuvišku modernistiniu romanu, o pagrindinis veikėjas turi daug autobiografinių bruožų: inteligentas emigrantas, dirbantis liftininku. Rašytojas nevalgė provokuoti – tiek kalba, tiek temomis, dėl to išėivijoje buvo vertinamas prieštarinčiai. Jis laikomas „nepatogi autoriumi“, nes jo tekstai reikalauja mąstymo.	

Taškai (5) _____

RAŠYMO UŽDUOTIS

Perskaitykite įvestį ir atlikite užduotį.

Radijo laidos *Gyvenimo pokalbiai* svečiai, diskutuodami apie žmonių tarpusavio santykius, rėmėsi ne tik savo patirtimi, bet ir autoritetais. Štai keletas minčių, kurios galbūt pravers ir tau:

Man liūdna buvo ir sunku
Keliaut gyvenimo taku
Be draugo dar jaunam:
Kame pažvelgsi akimi,
Aplinkui žmonės svetimi;
Taip liūdna vien vienam.

Maironis

Yra tik viena vertybė. Tai – žmogaus ryšys su kitu žmogumi.

Antuanas de Sent-Egziuperi

Žmonės, žmonės...
Nueina – ateina.
Kiek praminta takų!
Viskas pirкта gyvenimo kaina.

J. Degutytė

Užduotis. Parašykite **300** žodžių rašinį tema **Kodėl žmogui reikia kito žmogaus?**

Rašydami rašinį galite remtis įvestimi, asmenine, socialine, kultūrine patirtimi. Bent vienoje pastraipoje būtina remtis ir literatūra.

Pastabos:

- Perrašę rašinį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir paraštėje pažymėkite **300 žodžių ribą.**
- Jei parašėte mažiau, vis tiek suskaičiuokite žodžius ir nurodykite jų skaičių.